

ByMenigheten – Sandnes

Vår 2026

Tema: f.Kr.

*«Din Bibel er fra først til sist,
et bilde av din Herre Krist,
og mens du leser,
leker Guds penn med mange streker,
så det er vanskelig å si
hva disse strekene skal bli,
men hvis du bare holder på og følger med,
skal du forstå at hver en strek er viktig,
for alle streker hører med i bildet
for at du skal se din Herre Jesus riktig!»*

Børre Knudsen

1 - f.Kr.: Før Kristus

Tekst: Ordspråkene 8, 22-36

«Fra eldgammel tid ble jeg formet,
i begynnelsen, før jorden ble til.»

Ordspr. 8, 23

Det ble et *før* og et *etter*. I over 1000 år, så har vi her i vesten regnet årstallet ut fra en fødsel. Den fødselen som vi hvert år feirer ved juletider: Jesu fødsel. Før Kristus – og etter Kristus. Der i Betlehem begynte en menneskeskjebne som skulle forandre alt. Som skulle snu alt på hodet. Det er ikke rart det ble et *før* og et *etter*.

Spørsmål til samtale

- Hvilket forhold har du til Det gamle testamentet? Er det bare kjedelige og vanskelige fortellinger – eller kan vi finne noe som er relevant for troen og livet vårt der?
- Har det noe å si for oss at Jesus både er Gud og menneske – og at han også er «*fra evighet av*»?
- *Før* og *etter* Kristus, slik er vår tidsregning. På grunn av Jesus ble det et *før* og et *etter*. Kan du, om det er aktuelt, dele noe om hvordan livet ditt var *før* og hvordan livet ditt ble *etter* at du ble kjent med Jesus?

En bønn

Jesus – i begynnelsen, før jorden ble til var du. Takk for at du kom til jord, som et sårbart lite menneskebarn. Takk for at du samtidig er Gud, byggmesteren som vet hvordan alt henger sammen. Vi ber deg om å få se mer av hvem du er. Møt oss i ditt ord, du som selv er Ordet – og la Ordet bli til liv i våre liv, så både vi og andre kan forvandles av ditt lys, det sanne lys som lyser for hvert menneske. La det bli et før og et etter i våre liv. Amen.

2 - f.Kr.: Evangeliet for første gang

Tekst: 1. Mosebok 3, 14–15

«Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham, og han fikk inderlig medfølelse med ham. Han løp sønnen i møte, kastet seg om halsen på ham og kysset ham.»

fra Lukas 15, 20

En prototype har de fleste hørt om. Men har du hørt om *protoevangeliet*? En prototype er det første man har bygget av en type ting. Protoevangeliet er det vi leser om i 1. Mosebok 3, 14-15. Midt i fortellingen om syndefallet, så sniker det seg inn et lite ord om håp. Allerede før menneskene rekker å be om tilgivelse, så gir Gud sitt løfte om håp. Allerede før Kristus er evangeliet på plass.

Spørsmål til samtale

- Husker du første gang du hørte evangeliet? Hva gjorde det med deg da? Og hva gjør evangeliet med deg nå?
- Les også gjerne Lukas 15, 11-32. Se særlig vers 20. Her ser vi at faren i fortellingen løper sønnen sin i møte – og kaster seg om halsen på ham – før sønnen får bedt om tilgivelse for alt det galne han har gjort. I 1. Mosebok 3, 14-15, fortellingen om syndefallet – så gir Gud et løfte om håp, lenge før menneskene rekker å be om tilgivelse, og lenge før Jesus er født. Hva forteller dette oss om Guds nåde og kjærlighet til oss?
- Hvordan kan dette få uttrykk i våre liv?

En bønn

Jesus – du er de gode nyhetene som kom, og som gang på gang kommer til oss. Vi takker deg for evangeliet om frelse, som allerede på Bibelens første sider forteller oss om Guds nåde. Takk for at vi har fått en kjærlig Far, som lenge før vi rekker å be om tilgivelse står der med åpne armer for å kaste seg om halsen vår – i kjærlighet. Vi ber deg at vi på ny og på ny må søke de gode nyhetene om deg. For oss selv, og for vår neste. Amen.

3 - f.Kr.: Abraham og gjestfriheten

Tekst: 1. Mosebok 18, 1-10

«Glem ikke å være gjestfrie, for på den måten har noen hatt engler som gjester, uten å vite det.»
Hebr. 13, 2

Hebreerbrevets forfatter minner oss om å være gjestfrie, for «på den måten har noen hatt engler som gjester, uten å vite det». Abraham, han visste hvem han hadde som gjest der i teltet sitt, i Mamres eikelund. Det var Gud selv som kom. Tenk, kanskje er det også han som kommer til oss i en fremmed en gang? «... jeg var fremmed, og dere tok imot meg ...» sier Jesus i Matt. 25, 35.

Gjestfrihetens verdi kommer vi ikke utenom, verken i Det gamle eller i Det nye testamentet.

Spørsmål til samtale

- Kan du huske et besøk du har fått som kunne oppleves som et englebesøk – eller et besøk av Gud?
- Hvor gjestfrie er vi egentlig – i familien, huskirken/husfellesskapet, menigheten?
- Hva skal til? Hvordan kan vi være gjestfrie?
- Er Abraham et forbilde for oss på andre plan? (jf. Hebr. 11)

Praksis

- Inviter noen du ikke kjenner så godt hjem på kaffe/te/kakao – eller ut på en tur.

En bønn

Jesus – takk for at du kommer til oss gjennom våre medmennesker – også de fremmede. Vi ber deg om hjelp til å være gjestfrie. Hjelp oss å ta imot andre, som om det skulle være deg. La oss få ha Abraham som forbilde i gjestfrihet. Åpne øynene våre, så vi ser hvem du har sendt oss for å invitere. Gledens Herre, vær vår gjest – ved vårt bord i dag. Amen.

4 - f.Kr.: Moses og friheten

Tekst: 2. Mosebok 3, 1-15

«Herren sa: «Jeg har sett mitt folks nød i Egypt og har hørt skrikene deres under slavedriverne. Jeg kjenner deres smerte. Jeg har steget ned for å fri dem ut ...»

2. Mos. 3, 7-8a

Gud møter Moses i den brennende tornebusken og forteller at han vil befri Israelfolket fra fangenskapet i Egypt. Her får vi et møte med en Gud som ser, hører og handler. En Gud som ikke er likegyldig til vår nød og lidelse. Gud «som vil at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne» (1. Tim 2, 4). Fortellingen om Moses er grunnfortellingen om frihet og frelse i Bibelen. «Men Jesus ble verdig til å få større ære enn Moses, slik den som bygger et hus, får større ære enn huset.» (Hebr. 3, 3)

Spørsmål til samtale

- Vi snakker av og til om frelseshistorien. Hva er dette? Og ta gjerne frem noen av de viktigste begivenhetene fra frelseshistorien i GT.
- Moses fikk et kall av Gud. Samtal gjerne om dette, om Mose reaksjon på Guds kall – og på vår reaksjon på Guds kall til oss.
- Kan vi allerede i tornebusken se konturene av Jesus? Hvem/hva/hvordan?
- Hvordan er Moses et forbilde på Jesus?
- Finnes det noen likhetstrekk mellom Israelfolkets vandring i ørkenen og vårt liv som kristne?

En bønn

Jesus – takk at du er større enn Moses. Takk at du har gitt oss del i den frihet som overgår alt. Takk at vi, sammen med jødene, har fått del i frelsen fra alt ondt. Vi ber deg om at vi må få se hva dette betyr – og vi ber deg om hjelp til å bruke vår frihet til det godes tjeneste. Vi overgir oss i dine nådige hender med alt vi er – og med alt vi har. Amen.

5 - f.Kr.: *En gammel salmebok*

Tekst: Salme 16

«La Kristi ord få rikelig rom hos dere!
Undervis og rettled hverandre med all
visdom, syng salmer, viser og åndelige sanger
til Gud av et takknemlig hjerte.»

Salme 98, 1a

Cirka midt i Bibelen vår ligger det en gammel salmebok. Den samme salmeboken som Jesus brukte både til å synge fra og be med. Salmenes bok i Bibelen er både bønne- og salmebok. En skattekiste av tekster til alle tider, for alle tider. Her finner vi ærlig og levd liv – sammen med Gud. Den «gamle» salmeboken er også vår bok.

Spørsmål til samtale

- Har du en favorittsalme/sang? Del dem og si noe om hvorfor.
- Bruker du Salmenes bok som en del av ditt eget bønneliv?
- Hvor finner du spor av Jesus i Salmenes bok?
- Hva kan det ha å si for vår tro at Salmenes bok er så ærlig om livet?

Praksis

- Syng en eller flere av favorittsalmene deres i fellesskap.

En bønn

Jesus – hjelp oss å la ditt ord få rikelig rom hos oss. La oss få synge den nye sangen, for du har gjort under. Takk for at vi kan få ta Bibelens ord i vår munn til både klage, lovsang, trøst og oppmuntring. Takk for at vi kan komme til deg med hele vårt liv – og at du rommer oss. Amen.

6 - f.Kr.: *Den bortkomne profet*

Tekst: Jona 2, 1-11

«... slik Jona ble et tegn for innbyggerne i
Ninive, slik skal Menneskesønnen bli det for
denne slekten.»

Luk. 12, 30

Jona er kanskje den underligste av alle profetbøkene våre. En bok om en profet som får et oppdrag han gjør alt for å slippe unna. På veien ender han opp i en fiskemage, og etter tre dager blir han spyttet opp på land og fullfører, fortsatt motvillig og sur, oppdraget. Likevel er «*Jona-tegnet*» det eneste tegnet, som betyr noe, menneskene skal få se, i følge Jesus. Fortellingen om Jona er, underlig nok, også en fortelling om Jesus.

Spørsmål til samtale

- Hva er «Jona-tegnet»? (se Luk. 11, 29-32; Matt. 16,1-4)
- Jona strever med at Gud vil vise nåde til folket i Ninive, et annet folk en hans eget. Kan vi kjenne oss igjen i Jona på dette punktet noen ganger?
- Hvordan kan vi hjelpe hverandre til å unngå å bli som Jona, som sliter med bitterhet og sinne?
- Hva sier Jona-fortellingen oss om misjon?

En bønn

Jesus – takk for at du gikk ned i dypet for vår skyld. Takk for at du stod opp igjen, den tredje dag, for at vi en dag skal få stå opp til det evige livet hos deg. Vi ber deg at du hjelper oss å vise nåde, også mot dem vi ikke unner den. Forvandle oss, så vi kunne få ditt sinnelag og din omsorg for verden. Takk for det levende håpet som vi har fått, ved din oppstandelse fra døde. Amen.

7 - f.Kr.: *Store profeter, større løfter*

Tekst: Jes. 57, 14-15 og Jer. 29, 10-14

«Jeg vil gi dere fremtid og håp.»

Jer. 29, 11b

Bibelen består av mange profeter. Små og store. To av de største er Jesaja og Jeremia. Begge kommer de både med alvorsord og med trøstebudskap. Alt hører med for at bildet skal bli riktig. Profetene taler Guds ord inn der hvor man har mistet retningen, der urett vokser og der håpet trenger næring.

Spørsmål til samtale

- Hva er profetenes viktigste oppgaver?
- Finnes det profeter i dag? Hvem/hva/hvor? Og, trenger vi profetiske røster i dag?
- Jesaja taler om Gud som både nær og opphøyd. Hva er dette med på å si om vårt gudsbilde?
- Nevn og snakk om noen profetier/løfter fra Det gamle testamentet som du ser oppfylt i Jesus?

En bønn

Jesus – takk for at du er oppfyllelsen av Guds løfter. I deg har alle Guds løfter fått sitt JA. Hjelp oss å bringe sannhet, fremtidstro og håp inn i vår verden. La riket ditt komme, på jorden slik som i himmelen. Amen.

8 - f.Kr.: *En pinseprofeti*

Tekst: Joel 3, 1-5

«Jeg vil øse ut min Ånd over alle mennesker. Deres sønner og døtre skal profetere, de gamle skal ha drømmer, de unge skal se syner.»

Joel 3, 1

Pinse i Det gamle testamentet er en takkefest for kornhøsten, og senere handlet den også om at Gud gav Moses De ti bud. Men den nytestamentlige pinse finner vi også et frempek til i Det gamle testamentet, hos profeten Joel. Ja, i følge Peter er det nettopp det Joel taler om som blir oppfylt den første pinsedag. (*Apg. 2, 16 og utover*)

Spørsmål til samtale

- Profeten Joel forteller at Ånden skal øses ut over «alle» mennesker. Hva gjør det med vårt syn på menigheten og på hverandre?
- Har du hatt noen opplevelser med Ånden? Med profetier, drømmer og/eller syner? Del gjerne – og samtal evt. noe om plassen for dette i menigheten og i den enkeltes liv.

Praksis

- Bruk litt tid på å be og lytte til Den hellige ånd om å vise dere hva han har for dere nå.

En bønn

Jesus – takk for at vi har fått Den hellige ånd i gave, som du så rikelig har øst ut over alle folk, sønner og døtre, gamle og unge. Vi ber deg om at vi må få erfare Åndens nærvær og ledelse. Mest av alt ber vi om at Den hellige ånd må vise oss mer av hvem du er. Amen.

9 - f.Kr. til e.Kr.: *Endelig!*

Tekst: Joh. 1, 6-23

«Se, Guds Lam, som bærer bort verdens synd!»
Joh. 1, 29

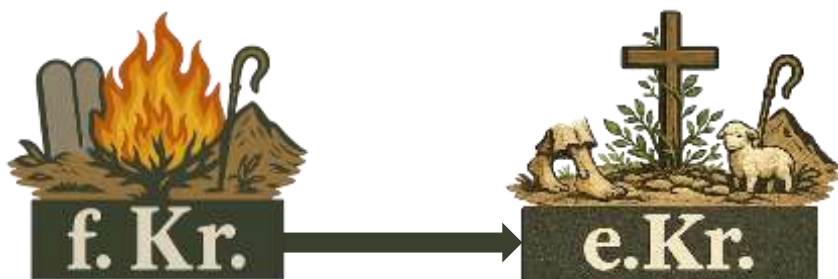
Endelig skjer det et skifte! Og det kommer med Johannes Døperen. I overgangen fra Det gamle testamentet til Det nye testamentet møter vi den siste profet. Den eneste av de gammeltestamentlige profetene som får se oppfyllelsen av det han forkynte og pekte frem mot. Stafettpinnen overleveres fra den gamle pakt til den nye pakt. En ny tidsregning begynner og Jesus sier: «Kom, følg meg!» Før Kristus er nå etter Kristus.

Spørsmål til samtale

- Se tilbake på tiden med dette opplegget. Har du sett mer av Jesus i Det gamle testamentet? Har du funnet streker som har vist deg mer av det store Jesusbildet?
- Hva forteller Johannes Døperen oss om Jesus?
- Hva lærer Johannes Døperen oss om å følge *etter Kristus*? (et hint: Joh. 3,30)
- Hvordan kan du peke mer på Jesus i/med ditt liv?

En bønn

Jesus – du er Guds Lam, som tar bort all vår synd. Takk for all din godhet mot oss. La oss følge etter deg. Gi oss lyttende ører, takknemlige hjerter og tjenende hender så vi elsker deg over alle ting og vår neste som oss selv. Må du vokse og bli stor for oss. Amen.

Samtaleopplegget i heftet

Spørsmålene i dette samtaleopplegget er basert på malen for *Enkel Kirke* og er laget som en hjelp for samtalen under punkt **3. Bibelen** i dette opplegget, og de knytter slik samtalen sammen med gudstjenestens tema dette semesteret.

Under her finner du oppsettet for *Enkel Kirke*:

1. Takknemlighet

Hva er du takknemlig for?

Hva gleder du deg over?

2. Hvile

Hvile i Guds nærvær.

3. Bibelen

Hva legger du merke til?

Ser du en kobling til ditt liv?

4. Bønn

Vi ber for hverandre og andre.

5. Velsignelse

Hva tar du med deg fra denne samlingen?

Hvem gir du det videre til?